

НОВІТНІ ВИКЛИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

УДК 327.57(477+327.7)

О. О. Маруховський – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та журналістики Університету економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

ВСТУП УКРАЇНИ В НАТО: НАЙНОВІТНІШІ ВИКЛИКИ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

З'ясовано основні чинники актуальності теми дослідження в умовах повномасштабної російської агресії проти України. Показано, що курс України на членство в Європейському Союзі та НАТО юридично закріплено в Конституції України. Розглянуто величезне значення підписання Україною заявки на членство в Північноатлантичному Альянсі за прискореною процедурою. Значну увагу зосереджено на чіткому й розгорнутому формулюванні основних п'яти причин нагального та якнайшвидшого вступу України до НАТО.

Ключові слова: євроатлантична інтеграція, НАТО, Північноатлантичний Альянс, План дій щодо членства (ПДЧ), Київський безпековий договір.

Marukhovskiy O. O. Ukraine's entry into NATO: the newest challenges of Ukraine's euro-atlantic integration. The main factors of the relevance of the research topic in the conditions of full-scale Russian aggression against Ukraine have been clarified. It is shown that Ukraine's course for membership in the European Union and NATO is legally enshrined in the Constitution of Ukraine. Considered the enormous importance of Ukraine signing the application for membership in the North Atlantic Alliance under the accelerated procedure. Considerable attention is focused on the clear and detailed formulation of the main five reasons for Ukraine's urgent and speedy accession to NATO.

Key words: Euro-Atlantic integration, NATO, North Atlantic Alliance, Membership Action Plan (MAP), Kyiv Security Treaty.

Актуальність розглянутої теми дослідження має сьогодні найновітніші виклики, є як ніколи актуальною та обумовлена багатьма чинниками: по-перше, найновітнішими нагальними екзистенційними потребами України в умовах широкомасштабної російської агресії та ядерного шантажу проти нашої держави; по-друге, підписаною 30 вересня 2022 р. заявкою України на членство в Північноатлантичному Альянсі за прискореною процедурою [2]; по-третє, основними положеннями Закону від 07 лютого 2019 р. «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО» [4]; по-четверте, прагненням та реалізацією волі українського народу, про що свідчать проведені на початку жовтня 2022 р. вже після російського вторгнення соціологічні дослідження, в яких відсоток прихильників інтеграції України в НАТО досяг 83 %, тобто найвищого максимуму за всю історію спостережень у країні [1].

Метою дослідження є визначення найновітніших викликів та основних чинників актуальності в умовах повномасштабної російської агресії нагального та якнайшвидшого вступу України до НАТО, виявлення та чіткого формулювання основних причин, чому це обов'язково відбудеться рано чи пізно та чому цей процес вже не можливо зупинити.

Результати дослідження. Відомо, що 13.09.2022 р. в Києві було оприлюднено співголовами Міжнародної робочої групи з питань безпекових гарантій для України –

колишнім Генеральним секретарем НАТО А. Расмуссеном і керівником Офісу Президента України А. Єрмаком важливий документ під назвою «Київський безпековий договір: Міжнародні гарантії безпеки для України», який чекає на офіційне прийняття та підписання лідерами всіх зацікавлених країн-союзників. У цьому документі стверджується, що «Членство в НАТО і в ЄС значно зміцнить безпеку України в довгостроковій перспективі. Проте Україна потребує гарантій безпеки вже зараз» [5].

Саме тому основні гарантії безпеки розробляються вже зараз із головною метою максимально захистити Українську державу від ядерної загрози з боку російської федерації на шляху підготовки України до вступу в Північноатлантичний Альянс. Схожим прикладом були запропоновані гарантії від США, Британії й частини країн НАТО для Швеції та Фінляндії, чия армія відповідала основним стандартам НАТО майже повністю, що зробило процедуру їх вступу до НАТО швидкими та майже безпроблемними без додаткового обов'язкового етапу – Плану дій щодо членства (ПДЧ) [6].

З першого погляду така перспектива може здатися багатьом малоімовірною, однак за 7 місяців війни з росією рівень нашого військового співробітництва з Північноатлантичним Альянсом досягнув найвищих показників, що свідчить про те, що процес вступу України в НАТО де-факто розпочався. Як слушно підкреслив Президент України В. О. Зеленський при підписанні заявки України на вступ у пришвидшеному порядку до НАТО: «Де-факто ми вже пройшли свій шлях до НАТО. Де-факто ми вже довели сумісність зі стандартами Альянсу. ...Сьогодні Україна подає заявку, щоб зробити це де-юре» [2].

Тому, виходячи з вищенаведеного, можна виділити **5 (п'ять) найважливіших причин**, чому це обов'язково відбудеться рано чи пізно та чому цей процес вступу України до Північноатлантичного Альянсу вже не можливо зупинити [3].

Причина перша. В разі прийняття України, збройні сили НАТО отримають значне підсилення у вигляді надзвичайно потужної й добре навченої української армії з величезним бойовим досвідом, відсутністю страху перед агресором й мотивацією його знищення. Це дасть змогу значно зменшити ризики власних втрат військ НАТО в майбутніх військових конфліктах у різних країнах, ймовірність яких завжди залишиться, але має ставати нижчою з огляду на ще більше укріплення НАТО.

Причина друга. В найближчій перспективі величезні обсяги військової допомоги від колективного Заходу та програма ленд-лізу від США майже повністю переведуть ЗСУ на стандарти НАТО у військовому, управлінському, структурному, матеріально-технічному та багатьох інших аспектах. Логічно, що величезна кількість озброєнь і ресурсів, переданих Україні практично на безоплатній основі, мають бути повністю інтегровані у систему європейської безпеки, тобто, всі ці багатомільярдні ресурси країн НАТО, вкладені в Україну, мають працювати на безпеку й самого Заходу. В протилежному випадку таке масштабне переозброєння України втрачає для колективного Заходу як стратегічний, так і економічний сенс.

Причина третя. Відомо, якщо Україна буде в НАТО, усі європейські країни отримають надзвичайно потужний форпост між своїми кордонами й росією у вигляді досвідченого в боях військового потенціалу ЗСУ, який росія не може подолати навіть зараз, коли Україна ще не є членом НАТО. Так, успішний контрнаступ українських сил оборони остаточно руйнує міф про непереможність «російської другої армії світу», й тільки українські військові зможуть навчити НАТО ефективно воювати із росіянами. Україна, поступово інтегруючись в систему НАТО, може стати непрохідною фортецею для росії, що фактично зводить нанівець доктрину сухопутної атаки на Європу з боку рф. Колись прийняття до НАТО країн Східної Європи віддалило російську загрозу від «старої Європи». В майбутньому має бути збудований новий «кордон безпеки» від Північного до Чорного моря – Фінляндія й

Балтійські країни вже майже в НАТО, залишається тільки Україна (й можливо, Молдова, а пізніше й демократична Білорусь).

Причина четверта. Нещодавній досвід швидкого процесу приєднання до НАТО традиційно нейтральних Швеції й Фінляндії ставить під сумнів дискусії про неможливість цього у випадку з Україною. Російська риторика про «небезпечну близькість баз НАТО» до її кордонів активно використовувалась тільки щодо України. Так, завдяки вступу Фінляндії кордони НАТО наблизились майже впритул до Санкт-Петербургу, однак президент рф публічно заявив, що це не є загрозою для його країни.

Причина п'ята. Сумнозвісний ультиматум Путіна про відхід НАТО на кордони 1997 р. й недопустимість подальшого розширення на Схід, у тому числі в Україну не тільки був відкинутий Заходом, а й став репутаційним викликом для всього НАТО та США насамперед. Тому найкращим результатом цього конфлікту має стати саме історична перемога колективного Заходу, яку можна документально зафіксувати саме прийняттям України в НАТО.

Висновки. Майже єдиною та головною причиною, за якої вступ України до НАТО може бути значно ускладнений – це страх перед росією, яка фактично воює за знищення євроатлантичних перспектив України. Такі «неблагонадійні» члени НАТО, як Угорщина й Туреччина явно будуть намагатися блокувати цей процес, тому потрібні негайні зміни до статуту НАТО особливо щодо права «вето». Є ще низка системних недоліків в Україні, як от проблема із корупцією, однак політична доцільність прийняття країни в НАТО завжди була в пріоритеті. Тому в НАТО свого часу прийняли Португалію (1949 р.), Туреччину та Грецію (1952 р.), Албанію (1999 р.) та інші країни, які були далекі від натівських стандартів. Теж саме стосується наявності невирішених територіальних претензій, які не завадили тим же Туреччині та Греції бути членами НАТО [3].

Тому наша визвольна війна проти рф має закінчитися вирішенням усіх територіальних суперечок із нею у вигляді деокупації Півдня України, Криму й ОРДЛО. Тоді у випадку максимальної військової поразки росії в війні та жорсткої кризи російської економіки від санкцій вони не зможуть диктувати свої зовнішньополітичні умови ані Україні, ані країнам Заходу.

Джерела та література

1. Динаміка зовнішньо-політичних настроїв населення (1–2 жовтня 2022). *Соціологічна група «Рейтинг»*. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/dinam_ka_zovn_shno-pol_tichnih_nastro_v_naselennya_1-2_zhovtnya_2022.html (дата звернення: 06.10.2022).

2. Зеленський В. О. Україна підписує заявку на пришвидшений вступ до НАТО. (30.09.2022). *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/09/30/7147833/> (дата звернення: 05.10.2022).

3. Маруховський О. О. Україна де-факто приєднується до НАТО: 5 причин, чому цей процес не спинити. (19.09.2022). URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/politics-news/ukraina-de-fakto-priednuetsya-do-nato-5-prichin-chomu-tsej-protses-ne-spiniti.htm> (дата звернення: 07.10.2022).

4. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору): Закон України від 07.02.2019. № 2680-VIII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2019. № 9. ст. 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2680-19#Text> (дата звернення: 05.10.2022).

5. Расмуссен А., Єрмак А. Київський безпековий договір. Міжнародні гарантії безпеки для України: рекомендації. (13.09.2022). URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files/storage/01/15/93/cf0b512b41823b01f15fa24a1325edf4_1663050954.pdf (дата звернення: 07.10.2022).

6. У США вважають, що Україна може «обійти» ПДЧ на шляху до НАТО, як Фінляндія та Швеція. (16.05.2022). *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/05/16/7139472/> (дата звернення: 07.10.2022).